

Sygnatura akt III U 1324/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Konin, dnia 18 listopada 2014 r.

Sąd Okręgowy w Koninie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia – **SO Elżbieta Majewska**

Protokolant: starszy sekretarz sądowy Alina Darul

przy udziale

po rozpoznaniu w dniu 04 listopada 2014 r. w Koninie

sprawy **J. S.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P.**

o wcześniejszą emeryturę

na skutek odwołania J. S.

od decyzji **Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P.**

z dnia 31.10.2013r. znak: (...)

1. O d d a l a o d w o ł a n i e.

2. Zasądza od odwołującego na rzecz organu rentowego kwotę 60 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt III U 1324 / 13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 31 października 2013 r. znak (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P. odmówił J. S. prawa do emerytury. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy stwierdził, iż wnioskodawca nie osiągnął wieku emerytalnego 60 lat i nie udowodnił wymaganego 15 letniego okresu pracy w szczególnych warunkach. Zakład nie uwzględnił jako pracy w szczególnych warunkach okresu zatrudnienia w Państwowym Ośrodku (...) w T. od 1.10.1976 r. do 31.08.1992 r. gdyż wnioskodawca nie przedłożył świadectw wykonywania takiej pracy natomiast z przedłożonych dokumentów z archiwum nie wynika, że praca jaką wykonywał była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w szczególnych warunkach.

Z powyższą decyzją nie zgodził się J. S. wnosząc odwołanie. Odwołujący domagał się zmiany decyzji i przyznania prawa do emerytury wywodząc, że w okresie zatrudnienia w Państwowym Ośrodku (...) w T. był zatrudniony jako monter silników spalinowych i mechanik gwarancyjny i zajmował się naprawą silników spalinowych, pomp wtryskowych oraz wykonywał pracę w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych.

Organ rentowy wniosł o oddalenie odwołania powołując się na argumenty podniesione wcześniej w zaskarżonych decyzjach.

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Koninie ustalił i zważył, co następuje:

Wnioskodawca **J. S.**, ur. (...), pobierał rentę z tytułu niezdolności do pracy w okresach od 19.04.2000 r. do 31.01.2007 r. oraz od 12.03.2008 r. Świadczenie to było przyznawane ubezpieczonemu okresowo, ostatnio decyzją z dnia 21.03.2012 r. na okres do 28.02.2014 r.

W dniu 11.09.2012 r. J. S. złożył w organie rentowym wniosek o przyznanie prawa do emerytury. Decyzją z dnia 26.09.2012 r. ZUS II Oddział w P. odmówił wnioskodawcy prawa do emerytury wskazując w uzasadnieniu, że wnioskodawca nie spełnił przesłanek do nabycia tego prawa gdyż nie osiągnął wieku emerytalnego i nie udowodnił wymaganych okresów pracy w szczególnych warunkach. Od powyższej decyzji ubezpieczony wniosł odwołanie do Sądu Okręgowego w Koninie, który wyrokiem z dnia 20.12.2012 r. sygn.. akt III U 1166/12 oddalił wniesione odwołanie. Powyższy wyrok jest prawomocny.

W dniu 10.10.2013 r. J. S. ponownie wniosł do organu rentowego o przyznanie emerytury. We wniosku zaznaczył, że nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego oraz że pobiera rentę z tytułu niezdolności do pracy. Wnioskodawca oświadczył, że wszystkie dokumenty dotyczące zatrudnienia i pracy w szczególnych warunkach złożył już w aktach rentowych i obecnie nigdzie nie pracuje. Do wniosku ubezpieczony dołączył zaświadczenie Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (...) T. potwierdzające okresy podlegania ubezpieczeniom społecznym rolników.

Na podstawie dokumentów złożonych przez odwołującego organ rentowy uznał za udokumentowany do dnia 1.01.1999 r. okres składkowy w wymiarze 27 lat, 7 miesięcy i 8 dni oraz okresy nieskładkowe w wymiarze 9 miesięcy i 28 dni. Natomiast nie uznano żadnych okresów wykonywania pracy w szczególnych warunkach do dnia 1.01.1999 r. bowiem wnioskodawca nie przedłożył świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Organ rentowy uznał także, że brak jest podstaw do uwzględnienia jako okresu pracy w szczególnych warunkach okresu zatrudnienia wnioskodawcy w Państwowym Ośrodku (...) w T. od 1.10.1976 r. do 31.08.1992 r., gdyż z przedłożonej dokumentacji archiwalnej nie wynika, by w spornym okresie ubezpieczony stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę w szczególnych warunkach.

Wnioskodawca wywodził, że wykonywał pracę w szczególnych warunkach w okresie zatrudnienia w Państwowym Ośrodku (...) w T.. Na podstawie materiału dowodowego zebranego w sprawie Sąd ustalił, że J. S. podjął pracę w tym zakładzie od dnia 1 października 1976 r. Odwołujący został zatrudniony na stanowisku montera silników spalinowych w (...) Usług (...). Państwowy Ośrodek (...), w którym zatrudniony był odwołujący wykonywał różne usługi na rzecz rolników m.in. zajmował się obsługą techniczną sprzętu rolniczego i naprawą ciągników. Odwołujący jako monter silników spalinowych zajmował się naprawą ciągników oraz maszyn rolniczych, naprawy wykonywał w warsztacie. Tam ciągnik był wprowadzany na kanał remontowy a odwołujący sprawdzał i oceniał jaka jest usterka i jaką naprawę należy przeprowadzić np. czy konieczna jest naprawa i regulacja pompy wtryskowej, czy naprawa wtryskiwaczy, czy należy „podkręcić” miskę olejową lub wymienić wał korbowy. Wymiana pompy wtryskowej czy regulacja wtryskiwaczy były wykonywane poza kanałem remontowym natomiast część napraw była wykonywana w kanale. Odwołujący zajmował się też naprawą maszyn rolniczych np. naprawiał opryskiwacze i tego rodzaju prace były także wykonywane poza kanałem. Jako monter silników spalinowych odwołujący miał szeroki zakres obowiązków i zajmował się wykonywaniem wszystkich napraw, z których część nie wymagała wykonywania w kanale naprawczym, a ponadto zdarzało się też, że wyjeżdżał w teren do rolników by bezpośrednio tam wykonać naprawy.

W 1977 r. J. S. ukończył kurs mechaników gwarancyjnych i od 1.01.1978 r. został przeniesiony na stanowisko mechanika gwarancyjnego. Wówczas odwołujący zajmował się wykonywaniem napraw ciągników będących na gwarancji, dokonywał przeglądów takich ciągników. Część tych napraw i przeglądów odwołujący wykonywał w warsztacie i wówczas większość prac wykonywał w kanale remontowym m.in. wymieniał olej, wymieniał filtry

paliwowe, dokręcał głowice, uszczelniał tłoki, dokręcał korbowody, poza kanałem ubezpieczony regulował pompy wtryskowe, wtryskiwacze. Poza tym odwołujący zajmował się też naprawą opryskiwaczy, maszyny do koszenia trawy, naprawiał kombajny i te naprawy także były wykonywane poza kanałem remontowym. Jako mechanik gwarancyjny J. S. jeździł też wykonywać naprawy w terenie, bezpośrednio u rolników w polu albo na podwórku. Wówczas taka naprawa nie była wykonywana w kanale remontowym. Odwołujący miał do dyspozycji samochód – pogotowie techniczne – i tym samochodem jeździł do rolników wykonywać naprawy. Wyjazdy w celu wykonania naprawy odbywały się z różną częstotliwością, w zależności od zgłoszeń, częściej zdarzały się w okresach polowych, wówczas nawet 3 – 4 razy w tygodniu. Do zadań odwołującego jako mechanika gwarancyjnego należało wiele czynności związanych z naprawą ciągników rolniczych, z których część wykonywana była w kanale naprawczym lub też związana była z naprawą pomp wtryskowych, wtryskiwaczy i gaźników do silników spalinowych. Oprócz tych prac ubezpieczony wykonywał także naprawy mechaniczne ciągników rolniczych i innych maszyn rolniczych, które nie były wykonywane w kanale, a czasem też były wykonywane w terenie, poza warsztatem. Odwołujący musiał też poświęcić część swojego czasu na dojazd do miejsca naprawy i diagnozowanie usterki lub awarii. Intensywność dokonywanych czynności przez odwołującego była także uwarunkowana sezonowością prac rolniczych i w okresie żniwnym było więcej prac naprawczych niż w zimie czy wczesną wiosną, jednak wiązało się to z większą ilością wyjazdów w teren.

Z zachowanych w archiwum listach płac wynika, że J. S. w okresie zatrudnienia pobierał tzw. dodatek szkodliwy jednak brak jest informacji za co ten dodatek był wypłacany. W niektórych miesiącach okresu zatrudnienia dodatek ten nie był naliczony, a w pozostałych miesiącach jego wysokość była zróżnicowana. Takie zróżnicowanie wysokości tego dodatku i okresów, w których był naliczany może wskazywać na to, że odwołujący nie pracował codziennie w warunkach szkodliwych i nie w pełnym wymiarze czasu pracy.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów znajdujących się w aktach ZUS, w aktach sprawy Sądu Okręgowego w Koninie sygn.. akt III U 1166/12, w aktach osobowych odwołującego z okresu zatrudnienia w (...) w T., opinii biegłego sądowego z dziedziny bezpieczeństwa i higieny pracy Sądu Okręgowego w Kaliszu P. K. oraz częściowo na podstawie zeznań świadków J. R. (1) i Z. C. (1) i częściowo zeznań odwołującego.

W ocenie Sądu treść dokumentów nie budziła wątpliwości i nie była też kwestionowana przez żadną ze stron. Dokumenty znajdujące się w aktach osobowych potwierdziły fakt zatrudnienia ubezpieczonego na określonych stanowiskach, zmiany w tym zakresie i powierzenie nowych obowiązków, a także okresy pobierania tzw. „dodatku szkodliwego”.

Opinia biegłego sądowego z dziedziny bezpieczeństwa i higieny pracy zdaniem Sądu zasługiwała na uwzględnienie w całości. Wydając opinię biegły zapoznał się z dokumentacją znajdującą się w aktach osobowych, a także uwzględnił rodzaj i charakter prac wykonywanych przez odwołującego wymienionych w zeznaniach świadków i samego odwołującego. Jak podkreślił biegły ubezpieczony niewątpliwie wykonywał naprawy w kanale remontowym, zajmował się regulacją wtrysków, pomp i gaźników silników spalinowych jednak oprócz tych prac wykonywał także szereg innych czynności, które nie są wymienione w załączniku do rozporządzenia RM z dnia 7.02.1983 r. Biegły oszacował, że czas prac wykonywanych przez odwołującego w kanale remontowym oraz przy naprawie, regulacji wtrysków, pomp i gaźników silników spalinowych łącznie nie przekraczał 70% czasu pracy i mógł być mniejszy w sezonie zbiorów płodów rolnych przez rolników. Charakterystyka pracy mechanika gwarancyjnego wymagała bowiem dokonywania diagnostyki awarii danej maszyny, często przeprowadzanej u rolnika w gospodarstwie lub na polach uprawnych. Ponadto część czasu pracy odwołujący musiał poświęcić na wyjazdy w teren w celu określenia usterek, ewentualnej drobnej naprawy lub skierowania maszyny do naprawy w warsztacie. Argumentacja biegłego jest jasna, logiczna, zgodna z doświadczeniem i wiedzą z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy i Sąd nie znalazł podstaw do jej kwestionowania.

Sąd uznał za wiarygodne zeznania świadków J. R. i Z. C. w zasadniczej części bowiem pracowali w spornym okresie razem z odwołującym, znali charakter jego pracy a w swoich zeznaniach wskazali na czym polegały jego obowiązki i gdzie były wykonywane. Z zeznań świadków wynika jednoznacznie, że ubezpieczony wykonywał naprawy i przeglądy ciągników rolniczych i maszyn rolniczych jednak nie wszystkie te naprawy były wykonywane w kanale remontowym.

Część napraw była wykonywana przez odwołującego także w terenie, w polu gdzie pracował ciągnik albo na podwórzu u rolnika. Uwzględniając jednak, że do obowiązków odwołującego należało wiele czynności związanych z naprawą ciągników i maszyn rolniczych, a nie wszystkie te naprawy były wykonywane w kanałach remontowych oraz fakt, że odwołujący był kierowcą pogotowia technicznego twierdzenia świadków co do tego, że około 70 – 80 % czasu pracy odwołujący pracował w kanale remontowym nie zasługują na uwzględnienie. Jak wyjaśnił biegły sądowy w opinii uzupełniającej, mając na uwadze specyfikę procesów technologicznych związanych z naprawą ciągników rolniczych, a także rodzaj powierzonych odwołującemu obowiązków na stanowisku mechanika gwarancyjnego ocena świadków w tym zakresie jest przeszacowana i wyolbrzymiona. Większość bowiem czynności wskazanych przez świadków jest tylko częściowo wykonywana w kanale naprawczym.

Również zeznania odwołującego zasługiwał na uwzględnienie w zasadniczej części bowiem w zakresie rodzaju prac i obowiązków jakie wykonywał w okresie zatrudnienia w (...) w T. znalazły one potwierdzenie w pozostałym materiale dowodowym zebrany w sprawie. Sąd nie dał jednak wiary tym zeznaniom w części, w jakiej twierdził, że praca w kanałach zajmował mu 70-80% czasu pracy. W ocenie Sądu tylko część napraw była wykonywana w kanale remontowym natomiast odwołujący wykonywał także prace naprawcze poza kanałem a także w terenie, u rolników, gdzie takich kanałów naprawczych nie było.

W myśl przepisu art. **184 ust. 1** ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. 2013.1440-j.t) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego m.in. w **art. 32**, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura ta przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Podkreślić należy, że wiek emerytalny, rodzaje prac lub stanowisk ustala się nadal w oparciu o przepisy dotychczasowe, pracownik, tj. rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. z 1983r., Nr 8, poz. 43 ze zm.).

W myśl przepisu § 2 ust. 1 rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w tymże rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, obowiązującym na danym stanowisku pracy.

W myśl przepisu § 4 powołanego rozporządzenia pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

W załączniku do powołanego rozporządzenia znajduje się wykaz A, który określa prace w szczególnych warunkach uprawniające do uzyskania prawa do wcześniejszej emerytury w poszczególnych gałęziach przemysłu. W **dziale XIV** dotyczącym wykonywania prac różnych wymienione są m.in. :

- pod poz. **14** – prace przy naprawie pomp wtryskowych, wtryskiwacz i gaźników do silników spalinowych
- pod poz. **16** - prace wykonywane w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych lub szynowych.

Poza sporem jest, że wnioskodawca ukończył 60 lat z dniem (...) r., nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego, a do dnia wejścia w życie ustawy tj. do dnia 1.01.1999 r., legitymuje się okresem składkowym, nieskładkowym w wymiarze łącznie 28 lat, 5 miesięcy i 6 dni. Sporne więc w przedmiotowej sprawie było to czy wnioskodawca do dnia 1.01.1999 r. posiada co najmniej 15 letni okres pracy w szczególnych warunkach.

W ocenie Sądu na podstawie materiału dowodowego zebranego w sprawie można przyjąć, że odwołujący w okresie zatrudnienia w (...) w T. nie wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy prac w szczególnych warunkach wymienionych w wykazie A – załączniku do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983 r.

Wprawdzie przeprowadzone postępowanie dowodowe wykazało, że ubezpieczony zatrudniony na stanowisku mechanika gwarancyjnego i montera silników spalinowych wykonywał częściowo prace w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych jak i prace przy naprawie pomp wtryskowych, wtryskiwaczy i gaźników, ale oprócz tych prac wykonywał też naprawy ciągników rolniczych i maszyn rolniczych, które nie wymagały obecności w kanale ani nie były związane z naprawą pomp i wtryskiwaczy. Były to np. różne naprawy mechaniczne ciągników naprawy opryskiwaczy, naprawy maszyn do koszenia trawy itp. Do obowiązków odwołującego należało także wykonywanie napraw w terenie u rolnika co zdarzało się 3 - 4 razy w tygodniu w sezonie prac polowych, a poza sezonem rzadziej. Ponadto odwołujący był kierowcą samochodu pomocy technicznej i w ramach swoich obowiązków wyjeżdżał poza teren warsztatu w celu zdiagnozowania usterki i dokonania poza warsztatem drobnej naprawy lub kierował ciągnik do naprawy w warsztacie. Naprawy mechaniczne wykonywane poza kanałem oraz naprawy wykonywane w terenie u rolników nie należą do kategorii prac wymienionych w wykazie A dział XIV poz. 14 i 16 . Nie sposób więc przyjąć by ubezpieczony stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace w szczególnych warunkach skoro część jego obowiązków w takich szczególnych warunkach nie była wykonywana.

W orzecznictwie ugruntowany jest pogląd, iż nie jest dopuszczalne uwzględnianie do okresów pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, wymaganych do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym, innych równocześnie wykonywanych prac w ramach dobowej miary czasu pracy, które nie oddziaływały szkodliwie na organizm pracownika. Takie stanowisko wyraził Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 4 czerwca 2008 r. II UK 306/07. Powyższy wyrok został wydany w podobnym stanie faktycznym i w pełni znajduje zastosowanie w przedmiotowej sprawie.

Podobne stanowisko zostało wyrażone także w wyroku SA w Szczecinie z dnia 4.02.2014 r. III AUa 639/13, SA w Łodzi z dnia 28.01.2014 r. III AUa 654/13, SA w Lublinie z dnia 16.07.2014 r. III AUa 334/14, SA w Katowicach z dnia 16.05.2013 r. III AUa 1722/12. Podkreślić należy , że praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (8 godzin dziennie jeśli pracownika obowiązywał taki wymiar czasu pracy) w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia z dnia 7.02.1983 r. Wykonywanie także w ramach dobowego wymiaru czasu pracy innych prac , które nie zostały wymienione w rozporządzeniu jako prace w szczególnych warunkach nie pozwala na przyjęcie , by pracownik taki spełnił warunki konieczne niezbędne do uzyskania wcześniejszych uprawnień do emerytury.

Również ustalenie, że pracownik w poszczególnych okresach swojego zatrudnienia pobierał tzw. „dodatek szkodliwy” nie może przesądzać o tym, że wykonywał prace w szczególnych warunkach uprawniającą do nabycia prawa do emerytury w obniżonym wieku. Praca wykonywana w warunkach szkodliwych dla zdrowia i praca w szczególnych warunkach to nie są pojęcia tożsame. Katalog prac wykonywanych w szczególnych warunkach uprawniających do nabycia emerytury zawarty jest w załączniku do rozporządzenia z dnia 7.02.1983 r. , jest to katalog zamknięty i nie ma możliwości jego poszerzenia. Wykonywanie pracy w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu oznacza , że pracownik nie ma powierzonych innych obowiązków jak tylko te, które dotyczą pracy w szczególnych warunkach. W przypadku odwołującego taki stan nie zachodzi bowiem obok obowiązków związanych z pracą kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych oraz z pracą przy naprawie pomp wtryskowych wykonywał także inne naprawy, przeglądy gwarancyjne, które nie zostały wymienione w załączniku do rozporządzenia.

W związku z powyższym, w ocenie Sądu, odwołujący nie wykazał by do dnia 1.01.1999 r. wykonywał stale i w pełnym wymiarze prace w szczególnych warunkach przez okres co najmniej 15 lat i tym samym brak było podstaw do zmiany decyzji i przyznania emerytury.

Biorąc powyższe pod uwagę Sąd oddalił odwołanie jako niezasadne i na podstawie art. 477¹⁴ § 1 kpc orzekł jak w wyroku.

O kosztach Sąd orzekł na podstawie art. 98 i 108 kpc w związku z § 11 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1349 ze zm.).

SSO E. Majewska